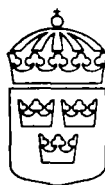

Arbetsmarknadsutskottets betänkande

1988/89:AU6

Styrelserepresentation för anställda

1988/89
AU6

Sammanfattning

I betänkandet behandlas vissa motionsförslag från föregående riksmöte till ändringar i den nya lag om styrelserepresentation för de privatanställda som började gälla den 1 januari i år. Det gäller bl.a. de anställdas representation i styrelserna och frågor som hänger samman med arbetet i styrelsen samt frågan om skadestånd. Samtliga motioner avstyrks. Tio reservationer har fogats till betänkandet.

Motionerna

1987/88:A731 av Alf Wennerfors m.fl. (m) vari yrkas

18. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts angående lagen om styrelserepresentation för de privatanställda,

19. att riksdagen beslutar att upphäva 13 § första stycket lagen om styrelserepresentation för de privatanställda, beträffande deltagande i beredningsorgan,

20. att riksdagen beslutar ändra 6 § första stycket i lagen om styrelserepresentation för de privatanställda så att beslut om inrättande av styrelserepresentation för de anställda endast kan fattas av lokal arbetstagarorganisation eller lokala arbetstagarorganisationer som företräder minst hälften av de anställda samt att motsvarande ändring införs i andra stycket.

21. att riksdagen beslutar att ändra 9 § första stycket lagen om styrelserepresentation för de privatanställda så att arbetstagarrepresentanterna skall utses bland de anställda vid företaget eller, i fråga om moderföretag, inom koncernen,

22. att riksdagen beslutar att 14 § andra stycket lagen om styrelserepresentation för de privatanställda skall ha följande lydelse: "Om ett företags verksamhet är av sådan natur eller har sådant ändamål som avses i 2 § lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet, får arbetstagarrepresentanterna inte delta i behandlingen av en fråga som gäller verksamhetens mål och inriktning."

23. att riksdagen beslutar att upphäva 15 § i lagen om styrelserepresentation för de privatanställda, med hänvisning till vad i motionen anförts.

1987/88:A741 av Charlotte Branting m.fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att 6 § första och andra styckena lagen om styrelserepresentation för de privatanställda skall få följande lydelse:

”Beslut om inrättande av styrelserepresentation för de anställda fattas av lokal arbetstagarorganisation, som är bunden av kollektivavtal i förhållande till företaget och företräder minst hälften av de anställda vid företaget eller av flera sådana arbetstagarorganisationer som tillsammans har denna omfattning. Rör beslutet moderföretag, fattas det av lokal arbetstagarorganisation som är bunden av kollektivavtal i förhållande till företag inom koncernen och företräder mer än hälften av koncernens anställda, eller av flera sådana organisationer som tillsammans har denna omfattning.”

2. att riksdagen beslutar att 9 § första stycket lagen om styrelserepresentation för de privatanställda skall få följande lydelse: ”Arbetstagarrepresentanterna skall utses bland de anställda vid företaget eller, i fråga om moderföretag, inom koncernen.”

3. att riksdagen beslutar att 14 § andra stycket lagen om styrelserepresentation för de privatanställda skall få följande lydelse: ”Är ett företags verksamhet av sådan natur eller har sådant ändamål som avses i 2 § lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet, får arbetstagarrepresentanterna inte delta i behandling av fråga som rör verksamhetens mål och inriktning.”

4. att riksdagen beslutar att 8 § andra stycket sista meningen lagen om styrelserepresentation för de privatanställda skall få följande lydelse: ”Om andra sådana organisationer företräder mer än en tjugondel av de kollektivavtalsbundna arbetstagarna, får dock de som företräder det största antalet arbetstagare av dessa organisationer utse vardera en suppleant.”

5. att riksdagen beslutar att följande mening skall läggas till sist i 8 § tredje stycket lagen om styrelserepresentation för de privatanställda: ”Om andra sådana organisationer företräder mer än en tjugondel av de kollektivavtalsbundna arbetstagarna, får dock de som företräder det största antalet arbetstagare av dessa organisationer utse vardera en suppleant.”

6. att riksdagen beslutar att 15 § lagen om styrelserepresentation för de privatanställda skall få följande lydelse: ”En arbetsgivare eller en arbetstagarorganisation som bryter mot denna lag, genom att förhindra de anställda sin rätt till styrelserepresentation, skall betala ersättning för den skada som uppkommer. Skadeståndet kan avse både ersättning för den förlust som uppkommer och ersättning för den kränkning som lagbrötet innebär. Om det är skäligt kan skadeståndet sättas ned eller bortfalla helt. En arbetstagarorganisation kan dock inte med stöd av denna lag kräva skadestånd av annan arbetstagarorganisation.”

1987/88:A745 av Yngve Wernersson.(s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om de anställdas rättigheter vid företagsnedläggning.

Utskottet

Allmänt om lagen

Riksdagen beslutade för ett år sedan om en ny lag om styrelserepresentation för privatanställda (prop. 1987/88:10, AU10, rskr. 103). Den nya lagen – som

innebär att tidigare gällande bestämmelser om styrelserepresentation för de anställda i dels aktiebolag och ekonomiska föreningar, dels i bankinstitut och försäkringsbolag fördes samman i en lag – trädde i kraft den 1 januari i år.

Moderata samlingspartiet – som yrkade avslag på lagförslaget för ett år sedan – tar i motion 1987/88:A731 upp *lagens allmänna inriktning m.m.* I motionen anförts bl.a. att den socialdemokratiska politiken innebär ständigt utvidgade rättigheter för de anställdas organisationer, vilka är starkt centraliserade. Dessa har därmed fått möjligheter att sammanställa information som ger dem en unik position i fråga om kännedom om samtliga företags interna angelägenheter. Lagarna ger de fackliga organisationerna en möjlighet att insamla och sammanställa information av en omfattning som inte ens statsmakterna har tillgång till.

Vidare framhålls att det inte går att bortse från det motsatsförhållande som råder mellan å ena sidan de fackliga organisationernas strävan att medverka i beslutsfattande på alla nivåer och i alla sammanhang inom företagen och å andra sidan nödvändigheten av att organisationerna agerar som representanter för de anställda, även i situationer då de anställdas intressen kan vara i konflikt med ägar- och företagsledningsrollen. Den arbetsmarknadsrättsliga lagstiftningen bör mot den angivna bakgrunden bli föremål för en genomgripande utvärdering.

Utskottet delar inte den negativa syn på den aktuella lagstiftningen som motionärerna ger uttryck för. Som utskottet framhöll i samband med den nya lagens tillkomst ansågs den tidigare lagstiftningen av såväl de fackliga organisationerna som arbetsgivarna fungera i huvudsak väl. Avsikten med tillkomsten av den nya lagen var dels att sammanföra befintliga lagar om styrelserepresentation för de privatanställda i en lag, dels att rätta till de brister som fanns i den tidigare lagstiftningen. Motionen avstyrks i aktuell del med det anförda.

De anställdas representation i styrelser

Utskottet tar först upp frågan om *styrelserepresentationslagens representativitetsregel*.

Rätten till styrelserepresentation för de anställda var före den nya lagens tillkomst knuten till den fackliga organisationens representativitet på arbetsplatsen. Beslut om att inrätta styrelserepresentation för de anställda fattades således av en lokal facklig organisation som var bunden av kollektivavtal i förhållande till företaget och som företrädde mer än hälften av de anställda vid företaget.

Denna regel om facklig representativitet som förutsättning för rätt till styrelserepresentation för de anställda slopades när den nya lagen antogs. Däremot behölls ordningen att en facklig organisation, som är bunden av kollektivavtal i förhållande till företaget, skall fatta beslutet om att inrätta styrelserepresentation.

I motionerna 1987/88:A731 av Alf Wennerfors m.fl. (m) och 1987/88:A741 av Charlotte Branting m.fl. (fp) föreslås att den tidigare gällande ordningen skall ersätta nuvarande regler.

Liknande yrkanden behandlades av utskottet för ett år sedan i samband

med att den nya lagen antogs. Utskottet anslöt sig till propositionens förslag bl.a. med hänvisning till att arbetstagarrepresentation är till gagn för alla anställda i ett företag liksom för arbetsgivaren och verksamheten som sådan. Utskottet har samma inställning i dag, varför de här aktuella motionerna avstyrks i tillämpliga delar.

När det gäller *useende av arbetstagarrepresentant* gäller som huvudregel att arbetstagarrepresentanterna skall utses bland de anställda vid företaget eller inom koncernen. Regeln är dock inte ovillkorlig utan även annan person skall kunna anlitas.

I motionerna 1987/88:A731 av Alf Wennerfors m.fl. (m) och 1987/88:A741 av Charlotte Branting m.fl. (fp) anförs att arbetstagarrepresentanterna utan undantag skall utses bland de anställda.

Utskottet vidhåller sin inställning från förra året i samband med behandlingen av det nya lagförslaget. Utskottet framhöll då bl.a. att det bör finnas en möjlighet att i undantagsfall tillfälligt anlita en annan person, t.ex. en lokal ombudsman, för uppgiften att representera de anställda i företagets styrelse. Motionerna avstyrks följaktligen i här aktuella delar.

Vad vidare beträffar *arbetstagarrepresentanternas fördelning på organisationer* gäller att en lokal arbetstagarorganisation får utse samtliga arbetstagarrepresentanter om den organiserar mer än fyra femtedelar av de kollektivavtalsbundna arbetstagarna vid företaget eller koncernen. Om en annan organisation företräder minst en tjugondel av de kollektivavtalsbundna arbetstagarna, får dock den organisationen utse en av suppleanterna (8 § andra stycket).

Denna ordning beträffande minoritetsrepresentationen kritiserats i motion 1987/88:A741 av Charlotte Branting m.fl. (fp). Motionärerna framhåller att många mindre organisationer därmed kan komma att stå utan styrelserepresentation, vilket motionärerna anser vara olyckligt då även dessa organisationer kan företräda ett betydande antal arbetstagare inom företaget. Platser i styrelsen bör därför förbehållas just dessa, vilket föranleder ändringar i 8 § andra och tredje styckena. Om det finns mer än en organisation som företräder minst en tjugondel av de kollektivavtalsbundna bör de största av dessa organisationer utse vardera en suppleant.

Utskottet avvisade liknande yrkanden för ett år sedan. Några ytterligare skäl för en ändring om gällande regler har inte tillkommit varför motionen avstyrks i aktuell del.

Arbetet i styrelsen

Utskottet tar i detta avsnitt först upp frågan om *de anställdas representation i beredningsorgan*.

Enligt lagen har en av arbetstagarrepresentanterna i styrelsen rätt att närvara och delta i beredningsorgan bestående av styrelseledamöter eller befattningshavare i företaget, om det gäller ett ärende som senare skall avgöras av styrelsen.

I motion 1987/88:A731 av Alf Wennerfors m.fl. (m) anförs att de anställdas representanter inte bör ha en ovillkorlig rätt till sådan medverkan med hänsyn till sekretesskraven.

Utskottet vill först erinra om att den här aktuella ordningen hade gällt i banker och försäkringsbolag före den nya lagens tillkomst och där fungerat väl. Som utskottet framhöll för ett år sedan borde möjligheten för de anställda att vara företrädare i beredningsorgan öka förutsättningarna för att ärendena redan från början blir allsidigt belysta. En bättre effektivitet bör vidare uppnås i det egentliga styrelsearbetet, framhöll utskottet (AU 1987/88:10, s. 13). Utskottet står fast i denna uppfattning varför motionen avstyrks i denna del.

En annan fråga som också behandlades i samband med lagens tillkomst var *styrelserepresentationslagens förhållande till 2 § MBL*.

Enligt 2 § MBL har från den lagens tillämpningsområde undantagits vissa verksamheter som får sin inriktning och sina mål bestämda i vissa särskilda demokratiska former eller är av opinionsbildande eller ideell natur. Exempel på sådana verksamheter är fackliga, politiska och religiösa organisationer liksom företag inom press, radio och TV. I företag och sammanslutningar av dessa slag har arbetstagarinflytandet inte ansetts böra få sträcka sig till verksamhetens mål och inriktning. Lagstiftaren har menat att arbetstagarintresse av inflytande bör stå tillbaka för de andra intressen som gör sig gällande i dessa fall.

Enligt styrelserepresentationslagen gäller att arbetstagarrepresentanterna i styrelsen för sådana företag som avses i 2 § MBL inte får delta i styrelsens beslut i en fråga som rör verksamhetens mål och inriktning men väl dess behandling av frågan.

Mot denna ordning vänder sig Alf Wennerfors m.fl. (m) i motion 1987/88:A731 och Charlotte Branting m.fl. (fp) i motion 1987/88:A741. De anser att arbetstagarrepresentanterna inte bör ha rätt att delta i behandlingen av frågor som gäller mål och inriktning i dessa fall. I motion A741 anförs bl.a. att möjligheten att delta i behandlingen kan ses som ett kringgående av de regler som i övrigt gäller på det arbetsrättsliga området.

Det kan först erinras om att de nu gällande reglerna inte begränsar de berörda företagens möjligheter att fritt besluta i frågor som rör verksamhetens mål och inriktning. Utskottet vidhåller härutöver sin inställning från förra året att det enbart bör vara till gagn för företaget, om man på ett tidigt stadium får del även av arbetstagarernas synpunkter. De här aktuella motionsyrkandena avstyrks med hänvisning härtill.

Skadestånd

Enligt *lagens bestämmelser om skadestånd* (15 §) kan en arbetsgivare eller en arbetstagarorganisation som bryter mot lagen åläggas att betala ekonomiskt och allmänt skadestånd.

I motion 1987/88:A731 av Alf Wennerfors m.fl. (m) anförs att dessa nya skadeståndsregler är olyckliga med hänsyn till behovet av en allmän översyn av de ideella skadestånden i den arbetsrättsliga lagstiftningen, en fråga som motionärerna i annat sammanhang fört fram.

I motion 1987/88:A741 av Charlotte Branting m.fl. (fp) anförs att den vittgående skadeståndsskyldigheten kan leda för långt. Även små misstag kan leda till ansevliga skadestånd vilket kan innebära stora problem för de

mindre företagen. Endast i de fall ett företag vägrar de anställda styrelserepresentation bör därför skadeståndsskyldighet gälla. I dessa fall skall det då vara självklart att skadestånd skall utkrävas.

Styrelserepresentationslagens bestämmelser om skadestånd har utformats efter mönster av skadeståndsbestämmelserna i annan arbetsrättslig lagstiftning. Detta innebär att en arbetsgivare eller arbetstagarorganisation som bryter mot lagen kan åläggas att betala skadestånd. Skadeståndet kan avse både ersättning för den förlust som uppkommer (ekonomiskt skadestånd) och ersättning för den kränkning som lagbrottet innebär (allmänt skadestånd). Om det är skäligt, kan skadeståndet sättas ned eller helt falla bort.

Utskottet kan för sin del inte finna någon anledning att ändra på denna ordning, varför de här aktuella motionsyrkandena avstyrks.

Övrigt

Utskottet behandlar slutligen i detta betänkande motion 1987/88:A745 av Yngve Wernersson (s), en motion som kan sägas beröra även annan arbetsrättslig lagstiftning än styrelserepresentationslagen. Det gäller frågan om *de anställdas inflytande vid nedläggning av företag m.m.* Motionären anför att det alltför ofta inträffar att företag läggs ner eller flyttar sin verksamhet utan att erforderlig hänsyn tas till de anställdas situation. Det händer t.o.m. att de anställdas intressen direkt motarbetas, t.ex. när de har intresse av att ta över och fortsätta verksamheten. De anställdas ställning måste därför stärkas på så sätt att de ges förhandsrätt till arbetsplatsen och verksamheten.

Utskottet har ingen annan uppfattning än motionären beträffande behovet av hänsynstagande till de anställdas situation vid nedläggning av företag eller flyttning av verksamheter. Den arbetsrättsliga lagstiftningens tillkomst och utveckling har också haft till syfte bl.a. att stärka de anställdas inflytande i dessa och liknande situationer. Utskottet är inte berett förorda någon åtgärd med anledning av motionen, men utgår från att man inom regeringens kansli följer utvecklingen i här aktuellt avseende. Motionen avstyrks sålunda.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *lagens allmänna inriktning m.m.* att riksdagen avslår motion 1987/88:A731 yrkande 18,
2. beträffande *styrelserepresentationslagens representativitetsregel* att riksdagen avslår motionerna 1987/88:A731 yrkande 20 och 1987/88:A741 yrkande 1,
3. beträffande *useende av arbetstagarrepresentant* att riksdagen avslår motionerna 1987/88:A731 yrkande 21 och 1987/88:A741 yrkande 2,
4. beträffande *arbetstagarrepresentanternas fördelning på organisationer* att riksdagen avslår motion 1987/88:A741 yrkandena 4 och 5,
5. beträffande *de anställdas representation i beredningsorgan* att riksdagen avslår motion 1987/88:A731 yrkande 19.

6. beträffande *styrelserepresentationslagens förhållande till 2 § MBL* att riksdagen avslår motionerna 1987/88:A731 yrkande 22 och 1987/88:A741 yrkande 3,

7. beträffande *lagens bestämmelser om skadestånd* att riksdagen avslår motionerna 1987/88:A731 yrkande 23 och 1987/88:A741 yrkande 6,

8. beträffande *de anställdas inflytande vid nedläggning av företag m.m.*

att riksdagen avslår motion 1987/88:A745.

Stockholm den 24 november 1988

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Lars Ulander

Närvarande: Lars Ulander (s), Elver Jonsson (fp), Kjell Nilsson (s), Marianne Stålberg (s), Lahja Exner (s), Anders G Högmark (m) Sten Östlund (s), Bo Nilsson (s), Mona Saint Cyr (m), Charlotte Branting (fp), Kersti Johansson (c) Lars-Ove Hagberg (vpk), Anna Horn af Rantzien (mp), Monica Öhman (s), Erik Holmkvist (m) och Yngve Wernersson (s).

Reservationer

1. Lagens allmänna inriktning m.m. (mom. 1)

Anders G Högmark, Mona Saint Cyr och Erik Holmkvist (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 3 som börjar med "Utskottet delar" och slutar med "det anförda" bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motion A731 (m) har den socialdemokratiska politiken inneburit att de anställdas organisationer har fått ständigt utvidgade rättigheter. Dessa starkt centraliserade organisationer har därmed kommit att er hålla möjligheter till information av en omfattning som inte ens statsmakterna har tillgång till.

Det finns vidare anledning att fästa uppmärksamheten på det motsatsförhållande som råder mellan å ena sidan de fackliga organisationernas strävan att medverka i beslutsfattande på alla nivåer och i alla sammanhang inom företagen och å andra sidan nödvändigheten av att organisationerna agerar som representanter för de anställda även i situationer då de anställdas intressen kan vara i konflikt med ägar- och företagsledningsrollen.

Det sagda innebär att den aktuella lagstiftningen bör bli föremål för en genomgripande utvärdering. Utgångspunkten för det arbetet bör vara att det skall råda en rimlig balans mellan parterna på arbetsmarknaden.

Vad utskottet med tillstyrkan av motion A731 i aktuell del anført bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1988/89:AU6

1. beträffande *lagens allmänna inriktning m.m.*
att riksdagen med bifall till motion 1987/88:A731 yrkande 18 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

2. Lagens allmänna inriktning m.m. (mom. 1, motiveringen)

Lars-Ove Hagberg (vpk) anser att den del av utskottets yttrande på s. 3 som börjar med "Utskottet delar" och slutar med "det anförda" bort ha följande lydelse:

De moderata motionärerna uttrycker oro över att de fackliga organisationerna fått ett större inflytande på arbetsplatserna än vad som tidigare var fallet. Utskottet kan för sin del i motsats till motionärerna konstatera att det stora problemet fortfarande är att arbetsgivarna ensamma har det avgörande inflytandet på arbetsplatserna. Det fortsatta översynsarbetet bör följaktligen inriktas på att ge de arbetandes fackliga organisationer demokratiska rättigheter på arbetsplatsen, att deras styrelserepresentanter har ställning som partsrepresentanter med vetorätt i avgörande frågor samt att de inte kan åläggas sekretessplikt.

Med det anförda avstyrks motion A731 i denna del.

3. Styrelserepresentationslagens representativitetsregel (mom. 2)

Elver Jonsson (fp), Anders G Högmark (m), Mona Saint Cyr (m), Charlotte Branting (fp), Kersti Johansson (c) och Erik Holmkvist (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "Liknande yrkanden" och på s. 4 slutar med "tillämpliga delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med vad som anförs i motionerna A731 (m) och A741 (fp) att som grundregel bör gälla att arbetstagarnas styrelserepresentanter skall vara representativa för de anställda vid företaget. I ett läge där endast en ringa del av de anställda vid ett företag är organiserade kan ett slopande av de tidigare gällande reglerna innebära att styrelserepresentanterna saknar förankring hos de anställda vid företaget.

Utskottet tillstyrker med hänvisning till det ovan anförda förslaget i motionerna med innebörd att de tidigare gällande reglerna skall återinföras enligt nedan angivet lagförslag.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *styrelserepresentationslagens representativitetsregel*
att riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:A731 yrkande 20 och 1987/88:A741 yrkande 1 antar följande

Förslag till
Lag om ändring i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation
för de privatanställda

1988/89:AU6

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Beslut att inrätta styrelserepresentation för de anställda fattas av en lokal arbetstagarorganisation, som är bunden av kollektivavtal i förhållande till företaget.

Om beslutet rör moderföretag, fattas det av en lokal arbetstagarorganisation som är bunden av kollektivavtal i förhållande till ett företag inom koncernen.

Företagets styrelse skall skriftligen underrättas om beslut att inrätta styrelserepresentation för de anställda. I 10 § andra stycket finns bestämmelser om när arbetstagarledamöter eller suppleanter (arbetstagarrepresentanter) får tillträda sina uppdrag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

4. Utseende av arbetstagarrepresentant (mom. 3)

Elver Jonsson (fp), Anders G Högmark (m), Mona Saint Cyr (m), Charlotte Branting (fp), Kersti Johansson (c) och Erik Holmkvist (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 4 som börjar med "Utskottet vidhåller" och slutar med "aktuella delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar uppfattningen i motionerna A731 (m) och A741 (fp) när det gäller den stora betydelsen av att den som företräder de anställda måste ha en stark förankring i företaget och god kännedom om hur företaget fungerar. Detta är endast möjligt att uppnå som anställd i företaget. Dessutom blir information eller åsikter som skall spegla de anställdas uppfattning endast övertygande om motparten har förtroende för att detta är de anställdas uppfattning. Utskottet föreslår därför att arbetstagarrepresentanten ovillkorligen måste vara anställd inom företaget. Den aktuella

lagregeln bör – med tillstyrkan av motionerna A731 och A741 i tillämpliga delar – få en lydelse i enlighet härmed. 1988/89:AU6

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *utseende av arbetstagarrepresentant* att riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:A731 yrkande 21 och 1987/88:A741 yrkande 2 antar följande

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Arbetstagarrepresentanterna *bör* utses bland de anställda vid företaget eller, i fråga om moderföretag, inom koncernen.

Arbetstagarrepresentanterna *skall* utses bland de anställda vid företaget eller, i fråga om moderföretag, inom koncernen.

Till arbetstagarrepresentant får inte utan särskilt tillstånd av nämnden för styrelserepresentationsfrågor utses den som är arbetstagarrepresentant i ett annat företags styrelse. Detta gäller inte, om företaget går med på något annat eller om de ingår i samma koncern.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

5. Arbetstagarrepresentanternas fördelning på organisationer (mom. 4)

Elver Jonsson (fp), Charlotte Branting (fp) och Kersti Johansson (c) anser *dels* att den del av utskottets yttrande på s. 4 som börjar med "Utskottet avvisade" och slutar med "aktuell del" bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motion A741 (fp) kan genom den nu gällande ordningen många mindre organisationer komma att stå utan styrelserepresentation. Enligt utskottets uppfattning är detta olyckligt då även dessa organisationer i många fall företräder ett betydande antal arbetstagare inom företaget. Även dessa organisationer måste ges möjlighet till påverkan t.ex. på suppleantplats, varför utskottet med tillstyrkan av motion A741 i denna del föreslår att platser i styrelsen förbehålls just dessa. Detta föranleder en förändring av 8 §.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *arbetstagarrepresentanternas fördelning på organisationer* att riksdagen med bifall till motion 1987/88:A741 yrkandena 4 och 5 antar följande

Förslag till
Lag om ändring i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation
för de privatanställda

1988/89:AU6

Härigenom föreskrivs att 8 § lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Om organisationerna inte enas om annat, gäller följande ordning att utse arbetstagarrepresentanterna.

Om mer än fyra femtedelar av de kollektivavtalsbundna arbetstagar-
na vid företaget eller koncernen till-
hör samma lokala arbetstagarorga-
nisation, får denna utse samtliga
arbetstagarrepresentanter. Om *en*
annan sådan organisation företräder
minst en tjugondel av de kollektivav-
talsbundna arbetstagar-
na, får dock *denna organisation* utse *en av suppleanterna*.

Om mer än fyra femtedelar av de
kollektivavtalsbundna arbetstagar-
na vid företaget eller koncernen till-
hör samma lokala arbetstagarorga-
nisation, får denna utse samtliga
arbetstagarrepresentanter. Om *and-
ra sådana organisationer* företräder
mer än en tjugondel av de kollektiv-
avtalsbundna arbetstagar-
na, får dock *de som företräder det största
antalet arbetstagare av dessa organi-
sationer* utse *vardera en suppleant*.

Om ingen organisation företräder mer än fyra femtedelar av de kollektiv-
avtalsbundna arbetstagar-
na vid företaget eller koncernen, får de två lokala
arbetstagarorganisationer som företräder det största antalet sådana arbetsta-
gare utse vardera en ledamot och en suppleant. Om de anställda har rätt till
tre ledamöter och tre suppleanter, får den större av organisationerna utse två
ledamöter och två suppleanter.

*Om andra sådana organisationer
företräder mer än en tjugondel av de
kollektivavtalsbundna arbetstagar-
na, får dock de som företräder det
största antalet arbetstagare av dessa
organisationer utse vardera en suppleant.*

Om man, på grund av bestämmelsen i 4 § andra stycket, skall utse endast
en arbetstagarrepresentant och en suppleant, görs det av den lokala
arbetstagarorganisation som företräder det största antalet kollektivavtals-
bundna arbetstagare vid företaget eller koncernen.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i denna paragraf skall lokala
arbetstagarorganisationer som tillhör samma huvudorganisation anses som
en organisation.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

6. De anställdas representation i beredningsorgan (mom. 5)

1988/89:AU6

Anders G Högmark (m), Mona Saint Cyr (m), Kersti Johansson (c) och Erik Holmkvist (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "denna del" bort ha följande lydelse:

I likhet med vad som anförs i motion A731 (m) anser utskottet att arbetstagarrepresentanterna inte bör ha rätt att delta i beredningar av ärenden inför styrelsen på samma villkor som övriga styrelseledamöter. Någon ovillkorlig rätt att delta i dylika beredningsorgan bör således inte föreligga.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *de anställdas representation i beredningsorgan*
att riksdagen med bifall till motion 1987/88:A731 yrkande 19 antar följande

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda

Härigenom föreskrivs att 13 § lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

En av arbetstagarrepresentanterna får närvara och delta i överläggningarna när ett ärende, som senare skall avgöras av styrelsen, förbereds av därtill särskilt utsedda styrelseledamöter eller befattningshavare i företaget.

Om ett beslut enligt 7 kap. 6 § andra stycket bankaktiebolagslagen (1987:618), 3 kap. 6 § andra stycket sparbankslagen (1987:619) eller 6 kap. 6 § andra stycket föreningsbankslagen (1987:620) innebär att ett uppdrag ges åt en regionstyrelse eller ett motsvarande organ i en region, har de anställda inom regionen rätt att bestämma att en representant för dem och en suppleant skall omfattas av uppdraget. *En sådan representant har motsvarande rätt som avses i första stycket.*

Om arbetstagarorganisationerna inte enas om annat, utses den repre-

Om ett beslut enligt 7 kap. 6 § andra stycket bankaktiebolagslagen (1987:618), 3 kap. 6 § andra stycket sparbankslagen (1987:619) eller 6 kap. 6 § andra stycket föreningsbankslagen (1987:620) innebär att ett uppdrag ges åt en regionstyrelse eller ett motsvarande organ i en region, har de anställda inom regionen rätt att bestämma att en representant för dem och en suppleant skall omfattas av uppdraget.

Om arbetstagarorganisationerna inte enas om annat, utses den repre-

sentant som avses i första och andra styckena av den organisation som företräder det största antalet kollektivavtalsbundna arbetstagare vid företaget eller, i fråga om moderföretag, inom koncernen.

sentant som avses i första stycket av den organisation som företräder det största antalet kollektivavtalsbundna arbetstagare vid företaget eller, i fråga om moderföretag, inom koncernen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

7. Styrelserepresentationslagens förhållande till 2 § MBL (mom. 6)

Elver Jonsson (fp), Anders G Högmark (m), Mona Saint Cyr (m), Charlotte Branting (fp), Kersti Johansson (c) och Erik Holmkvist (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Det kan" och slutar med "hänvisning härtill" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som kommer till uttryck i motionerna A731 (m) och A741 (fp) att arbetstagarnas intresse för inflytande i här aktuella situationer måste stå tillbaka för den integritet och obundenhet som måste gälla arbetsgivare, vars verksamhet är av religiös, vetenskaplig, konstnärlig eller annan ideell natur eller som kooperativt, fackligt, politiskt eller annat opinionsbildande ändamål. I sådana företag bör arbetstagarrepresentanterna i styrelsen inte få delta i vare sig beredning eller beslut i ärenden som rör verksamhetens mål och inriktning.

14 § i lagen bör ändras i enlighet härmed. Därmed tillgodoses de i sammanhanget behandlade motionerna, vilka sålunda bör bifallas av riksdagen i tillämpliga delar.

dels att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *styrelserepresentationslagens förhållande till 2 § MBL* att riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:A731 yrkande 22 och 1987/88:A741 yrkande 3 antar följande

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda

Härigenom föreskrivs att 14 § lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §

Arbetstagarrepresentanterna får inte delta i behandling av frågor som rör kollektivavtal eller stridsåtgärder eller av andra frågor där en facklig organisation på arbetsplatsen har ett väsentligt intresse som kan strida mot företagets.

Om ett företags verksamhet är av sådan natur eller har ett sådant ändamål som avses i 2 § lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet, *har arbetstagarrepresentanterna inte heller rätt att delta i ett beslut* som gäller verksamhetens mål eller inriktning.

Om ett företags verksamhet är av sådan natur eller har sådant ändamål som avses i 2 § lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet, *får arbetstagarrepresentanterna inte delta i behandlingen av en fråga* som gäller verksamhetens mål och inriktning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

8. Lagens bestämmelser om skadestånd (mom. 7)

Anders G Högmark, Mona Saint Cyr och Erik Holmkvist (alla m) anser *dels* att den del av utskottets yttrande på s. 6 som börjar med "Styrelserepresentationslagens bestämmelser" och slutar med "motionsyrkandena avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar uppfattningen i motion A731 (m) att det är angeläget att de ideella skadestånden i den arbetsrättsliga lagstiftningen blir föremål för en allmän översyn. I avvaktan härpå bör 15 § i lagen om styrelserepresentation för de privatanställda upphävas. Motion A741 (fp) bör avslås i motsvarande del.

dels att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *lagens bestämmelser om skadestånd*
att riksdagen med bifall till motion 1987/88:A731 yrkande 23 samt med avslag på motion 1987/88:A741 yrkande 6 antar följande

Förslag till Lag om ändring i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda

Härigenom föreskrivs att 15 § lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda skall upphöra att gälla vid utgången av år 1988.

9. Lagens bestämmelser om skadestånd (mom. 7)

Elver Jonsson och Charlotte Branting (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 6 som börjar med "Styrelserepresentationslagens bestämmelser" och slutar med "motionsyrkandena avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar uppfattningen i motion A741 (fp) att den vittgående skadeståndsskyldigheten kan leda för långt. Även små misstag kan leda till ansenliga skadestånd vilket kan innebära stora problem för de mindre företagen. Endast i de fall ett företag vägrar de anställda styrelserepresentation bör därför skadeståndsskyldighet gälla. I dessa fall skall det då vara självklart att skadestånd skall utkrävas. Lagens 15 § bör ändras i enlighet härmed.

Motion A731 bör avslås i aktuell del.

dels att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

1988/89:AU6

7. beträffande lagens bestämmelser om skadestånd
att riksdagen med bifall till motion 1987/88:A741 yrkande 6 samt med
avslag på motion 1987/88:A731 yrkande 23 antar följande

Förslag till Lag om ändring i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda

Häri genom föreskrivs att 15 § lagen (1987:1245) om styrelserepresentation
för de privatanställda skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

En arbetsgivare eller en arbetstagarorganisation som bryter mot denna lag skall betala ersättning för den skada som uppkommer. Skadeståndet kan avse både ersättning för den förlust som uppkommer och ersättning för den kränkning som lagbrottet innebär. Om det är skäligt, kan skadeståndet sättas ned eller helt falla bort.

En arbetsgivare eller en arbetstagarorganisation som bryter mot denna lag – *arbetsgivaren genom att hindra de anställda att utöva sin rätt till styrelserepresentation* – skall betala ersättning för den skada som uppkommer. Skadeståndet kan avse både ersättning för den förlust som uppkommer och ersättning för den kränkning som lagbrottet innebär. Om det är skäligt, kan skadeståndet sättas ned eller helt falla bort.

En arbetstagarorganisation kan dock inte med stöd av denna lag kräva skadestånd av en annan arbetstagarorganisation.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

10. De anställdas inflytande vid nedläggning av företag m.m. (mom. 8)

Lars-Ove Hagberg (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 6 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "avstyrks sålunda" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar uppfattningen i motion A745 (s) att det är nödvändigt att stärka de anställdas ställning i situationer med nedläggning av företag eller flyttning av verksamheter. I dag är det kapitalet som styr utan hänsynstagande till konsekvenserna för de anställda. Regeringen bör därför snarast se över hela den arbetsrättsliga lagstiftningen med sikte på att radikalt stärka de anställdas ställning på arbetsplatserna. Detta bör med tillstyrkan av motion A745 ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

1988/89:AU6

8. beträffande *de anställdas inflytande vid nedläggning av företag m.m.*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:A745 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.